

STANDARDIMA DO PAMETNIH GRADOVA

Tatjana Bojanić, v.d. direktora Instituta za standardizaciju Srbije

Aleksandar Starčević, v.d. pomoćnika ministra privrede Republike Srbije

U Institutu za standardizaciju Srbije 5. oktobra ove godine održana je svečanost povodom Dana Instituta (16. oktobar) i Svetskog dana standarda (14. oktobar). Prisustne zvanice najpre je pozdravila *Tatjana Bojanić*, v. d. direktora Instituta, a zatim i *Dušan Rafailović*, v. d. predsednika Upravnog odbora Instituta i *Aleksandar Starčević*, v. d. pomoćnika ministra privrede.

Ovogodišnji slogan Svetskog dana standarda glasi: „Standardima do pametnih gradova“. Takozvani „pametni“ gradovi imaju projektovana pametna tehnološka rešenja, koja se koriste u javnoj i korporativnoj bezbednosti, bezbednosti i upravljanju infrastrukturuom, upravljanju saobraćajem, zdravstvom, školstvom i drugim oblastima.

Izgradnja i razvoj ovakvih gradova je veoma složen proces, koji je znatno olakšan zahvaljujući međunarodnim standardima. Naime, u gradovima danas živi oko 50 odsto svetske populacije, a svaki grad se suočava sa sopstvenim izazovima i zato zahteva drugačija rešenja. U međunarodnim standardima sadržana su stručna znanja i oni omogućavaju da sve funkcioniše bezbedno i nesmetano na svim nivoima. Međunarodni standardi predstavljaju ključne faktore u obezbeđivanju kvaliteta proizvoda i usluga, kompatibilnosti tehnologija i izboru najboljeg dostupnog rešenja.

PRIZNANJA ZA ZNAČAJAN DOPRINIS RAZVOJU NACIONALNE STANDARDIZACIJE

U skladu sa sloganom ovogodišnjeg Svetskog dana standarda: „Standardima do pametnih gradova“, na svečanosti u Institutu o ovoj temi sa aspekta standar-

dizacije, prezentacijom „Pametni gradovi“, govorila je *Snežana Lilić*, inženjer standardizacije iz odeljenja za elektrotehniku, telekomunikacije i informacione tehnologije ISS.

„Pametne mreže“, bila je tema *Bojane Mihić*, Elektromreža Srbije.

Izdavačku delatnost Instituta, predstavila je *Violeta Nešković Popović*, rukovodilac Sektora za međunarodnu saradnju, informisanje i izdavačku delatnost.

Proslava Dana Instituta za standardizaciju Srbije i Svetskog dana standarda bila je prilika i za dodelu priznanja za značajan doprinos razvoju nacionalne standardizacije.

Dobitnici plaketa za 2017. godinu su: Ministarstvo privrede Republike Srbije – plaketa je uručena v. d. pomoćniku ministra privrede *Aleksandru Starčeviću*, zatim Direkcija za standardizaciju, kodifikaciju i metrologiju Uprave za odbrambene tehnologije Ministarstva odbrane Republike Srbije – plaketu je primio pukovnik *Veselin Raičević* i *mr Ivan Krstić*, nekadašnji direktor Instituta za standardizaciju Srbije.

Zahvalnice za doprinos razvoju, primeni i promociji standarda i za unapređenje standardizacije u Republici Srbiji su uručene direktorki laboratorije EKO-LAB DOO, Beograd *Snježani Pupavac*,

kao i istaknutim članovima komisija za standarde: *Tatjani Bošković*, *Koviljki Asanović*, *Nikoli Kleutu*, *dr Spaseniji Milanović*, *Marjanu Čirčiću* i *Milani Čorić*.

RAZVOJ STANDARDIZACIJE KOD NAS I U SVETU

Pre 83 godine, tačnije 16. septembra 1934. je u Beogradu, na 15. redovnoj sednici jugoslovenskih inženjera i arhitekata održana osnivačka skupština Jugoslovenskog nacionalnog komiteta za normalizaciju. Taj dan se danas obeležava kao Dan Instituta, odnosno kao početak razvoja standardizacije na ovim našim prostorima.

Od ideje do njene realizacije protekao je niz godina. Prvi, u to vreme jugoslovenski, standard, Savezna komisija za standardizaciju objavila je 1952. godine, a JUS je polako ulazio u naše živote, u našu svakodnevnicu. Biti po JUS-u u svakodnevnom govoru označavalo je biti po meri, biti urađeno na najbolji način.

Tokom svih ovih godina menjali su se nazivi institucija, menjalo se područje njihovog delovanja, menjao se način njihove organizacije, ali sve one su imale jedan osnovni zadatak – donošenje i razvoj nacionalnih standarda.

Na međunarodnom nivou, u junu 1906. godine u Londonu je osnovana Međunarodna elektrotehnička komisija IEC, čiji je prvi predsednik bio lord Kelvin, britanski fizičar i matematičar.

1947. godine je ustanovljena Međunarodna organizacija za standardizaciju ISO i njenih prvih 67 tehničkih komiteta.

Učesnici svečanosti u Institutu za standardizaciju

Nešto kasnije, u Evropi se formiraju Evropski komitet za standardizaciju CEN 1961. godine, Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike CE-NELEC 1973. godine, a Evropski institut za standarde iz oblasti telekomunikacija ETSI 1988. godine.

Standarde svih ovih organizacija dostupnim u našoj zemlji čini Institut za standardizaciju Srbije, kao jedino nacionalno telo za standardizaciju. Njegov osnivač je Vlada Republike Srbije, a ministarstvo koje upravlja poslovima standardizacije je Ministarstvo privrede.

PORUKA ZA SVETSKI DAN STANDARDA 2017 .

Svake godine 14. oktobra, članice IEC, ISO i ITU proslavljaju Svetski dan standarda, što istovremeno predstav-

lja odavanje počasti hiljadama eksperata širom sveta na zajedničkim naporima pri razvijanju dobrovoljnih tehničkih sporazuma, koji se objavljuju kao međunarodni standardi.

Dovoljno čiste vode; univerzalni pristup čistijim izvorima energije; sposobnost efikasnog putovanja od jedne tačke do druge; osećaj bezbednosti i sigurnosti: to su obećanja koja moraju da ispunje moderni gradovi ukoliko žele da ostanu konkurentni i svojim građanima pruže pristojan kvalitet života.

Izgradnja pametnog grada je veoma složena. Svaki grad se suočava sa sopstvenim izazovima i zahteva sopstvenu kombinaciju rešenja. Međutim, postoji jedan zajednički imenitelj koji značajno pojednostavljuje ovaj zadatak.

Međunarodni standardi podržavaju razvoj prilagođenih rešenja koja se

mogu primeniti na specifične okolnosti određenog grada. Oni sadrže stručna znanja i najbolju praksu i predstavljaju ključne faktore u obezbeđivanju kvaliteta i performansi proizvoda i usluga. Osim toga, uvode kompatibilnost između tehnologija i pomažu korisnicima pri upoređivanju i izboru najboljeg dostupnog rešenja.

Takođe, standardi otvaraju vrata većem izboru proizvoda i usluga. Oni pomažu u povećanju konkurencije i podstiču inovacije. U sistemskom pristupu, obezbeđuju integraciju struktura ili rešenja različitih isporučilaca.

Međunarodni standardi omogućavaju da sve funkcioniše bezbedno i nesmetano na svim nivoima u gradovima. Oni pružaju osnovu za pristup električnoj energiji i svim uređajima i sistemima koji koriste električnu energiju i sadrže elektroniku. Podržavaju informacione i komunikacione tehnologije koje omogućavaju prikupljanje, razmenu i analizu podataka, kao i bezbednost informacija. Konačno, obezbeđuju značajne smernice za sve aspekte života u gradu, uključujući energetske efikasne zgrade, inteligentne transportne sisteme, poboljšano upravljanje otpadom, izgradnju održivih zajednica i još mnogo, mnogo toga.

Primenom standarda omogućavamo da naši gradovi postanu pametniji, korak po korak. Pojedinačna ostrva inteligencije zajedno se razvijaju i međusobno se povezuju.

Ohrabrujuće je saznanje da međunarodni standardi podržavaju nesmetan i integrisan razvoj pametnih gradova.

ISS tim koji u našoj zemlji čini dostupnim standarde relevantnih međunarodnih organizacija

Predstavljen nacrt novog standarda SRPS ISO 37001:2017

U saradnji Instituta za standardizaciju Srbije i Privredne komore Srbije, a uz podršku Misije OEBS-a u Srbiji i Ambasade SAD, juče je u prostorijama PKS održana javna rasprava pod nazivom „Predstavljanje novog standarda SRPS ISO 37001:2017, Sistemi menadžmenta protiv mita – Zahtevi sa uputstvom za korišćenje“. Skup je bio izuzetno dobro posećen, a učesnici su bili iz državnih institucija, javnih preduzeća, Misije OEBS-a u Srbiji Srbije, Ambasade SAD u Srbiji, sertifikacionih i konsultantskih kuća.

Gordana Todorović, mr Dušan Stokić i Tatjana Bojanić

Gospođa Gordana Todorović, koordinator Antikorupcijskog tima PKS, istakla je da proaktivno delovanje u borbi protiv mita, kako kroz primenu sistema menadžmenta tako i kroz posvećenost uspostavljanju kulture integriteta, predstavljaju ne samo aktivnosti inkorporirane u novi standard koji je predstavljen, već i najvažnija aktivnosti u borbi protiv korupcije PKS.

V. d. direktora Instituta Tatjana Bojanić je, u svom obraćanju, rekla da je ovaj standard Međunarodna organizacija za standardizaciju ISO objavila 2016. godine i da su Institut i članovi komisije za standarde Instituta A268, Održivost i društvena odgovornost smatrali da je za ovako značajan standard neophodno obezbediti njegovo preuzimanje kao srpskog standarda na srpskom jeziku. Članovi komisije pripremili su prevod ovog standarda, koji se do polovine oktobra nalazi na javnoj raspravi, do kada se mogu dostaviti primedbe i predlozi za eventualno poboljšanje prevoda. Objavljivanje srpskog standarda SRPS ISO 37001 očekuje se do kraja oktobra meseca.

Gospođa Bojanić je istakla da je primena standarda dobrovoljna i da ga mogu primenjivati organizacije svih tipova i veličine, ali da se očekuje da će

najveću primenu imati u javnom sektoru. Namenjen je za borbu protiv mita i strukturiran tako da pomogne organizacijama u borbi sa rizikom od pojave mita u njihovim sopstvenim radnim procesima. Standard sadrži potencijal za umanjene korporativnog rizika i troškova u vezi sa pojavom mita obezbeđujući fleksibilan poslovni okvir kojim se sprečava, otkriva i rešava mito.

Skupu se obratio i gospodin Volter Perkel, savetnik za antikorupciju u Ambasadi SAD u Srbiji, koji je istakao da je u efikasnoj borbi protiv mita i korupcije najznačajnija promena kulture institucija, a standard SRPS ISO 37001 upravo u tome može da bude od izuzetne pomoći. S obzirom na to da organizacije mogu da se sertifikuju prema ovom standardu, to će im omogućiti da partnerima sa kojima saraduju pokažu da vode računa i preduzimaju mere u sprečavanju pojave mita.

O samom standardu, njegovim zahtevima i mogućnostima za primenu govorili su predsednik komisije A268 i direktor Centra za zaštitu životne sredine, standarde i tehničke propise PKS gospodin Dušan Stokić, kao i članovi komisije gospodin Jovan Božović iz Agencije za borbu protiv korupcije i gospođa Branislava Milovanov iz Standcerta.

Izvor PKS

Učesnici rasprave o nacrtu novog standarda SRPS ISO 37001:2017